Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Установа адукацыі
“Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М. Машэрава”
(ВДУ імя П.М. Машэрава)

УДК 821.161.3.09
№ дзярж. рэгістрацыі 20160436
Інв. № ____________________

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па навуковай рабоце
__________ І.М. Прышчэпа
08 января 2019 г.

СПРАВАЗДАЧА
аб навукова-даследчай рабоце

Мастацкая рэпрэзентацыя маральна-духоўных асноў нацыянальнага характару ў сучаснай беларускай літаратуры

у межах задання
“Развіццё сучаснай беларускай літаратуры: ідэйныя пошукі, жанравая структура, нацыянальная адметнасць”

ДПНД “Эканоміка і гуманітарнае развіццё беларускага грамадства”
падпраграма “Беларуская мова і літаратура”

(заключная)

Навуковы кіраўнік
к. філал.н., дацэнт __________ 08.01.2019 В.І. Русілка

Нормакантралёр __________ 08.01.2019 Т.В. Харкевіч

Віцебск 2019

СКЛАД ВЫКАНАЎЦАЎ ЗАДАННЯ

Навуковы кіраўнік:

кандыдат філалагічных навук, дацэнт, дацэнт кафедры літаратуры ВДУ імя П.М. Машэрава, член ГА “Саюз пісьменнікаў Беларусі”	В.І. Русілка (уводзіны, раздзелы 2, 3, заключэнне)

Выканаўцы задання:

доктар гістарычных навук, прафесар, прафесар кафедры сусветнай гісторыі і культуры ВДУ імя П.М. Машэрава, член ГА “Саюз пісьменнікаў Беларусі”;	А.У. Русецкі (раздзел 1)
кандыдат філалагічных навук, дацэнт, загадчык кафедры літаратуры ВДУ імя П.М. Машэрава	В.В. Лапацінская (уводзіны, раздзел 4)
кандыдат філалагічных навук, дацэнт, дацэнт кафедры літаратуры ВДУ імя П.М. Машэрава, член ГА “Саюз пісьменнікаў Беларусі”, член Саюза пісьменнікаў Расіі, дактарант	А.У. Крыклівец (раздзел 2, заключэнне)
кандыдат філалагічных навук, дацэнт, дацэнт кафедры сацыяльна-гуманітарных дысцыплін УА “Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт”	В.І. Уткевіч (раздзелы 1, 3)
кандыдат філалагічных навук, супрацоўнік рэдакцыі газеты “Мы і час” ВДУ імя П.М. Машэрава	Т.А. Дубоўская (раздзел 3, заключэнне)
старшы выкладчык кафедры літаратуры ВДУ імя П.М. Машэрава	І.В. Саматой (раздзел 2)
старшы выкладчык кафедры літаратуры ВДУ імя П.М. Машэрава	Т.У. Аляксеева (раздзел 4)
выкладчык кафедры літаратуры ВДУ імя П.М. Машэрава	В.Ф. Сянькова (раздзел 4)
магістрант ВДУ імя П.М. Машэрава	К.А. Іванова (уводзіны)

РЭФЕРАТ

Справаздача 50 с., 1 ч., 26 крыніц, 82 бібліяграфічныя адзінкі.

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ХАРАКТАР, ТЫПЫ ХАРАКТАРУ, КАНЦЭПЦЫЯ АСОБЫ, РОДАВА-ЖАНРАВАЯ СПЕЦЫФІКА, АРХЕТЫП, НАЦЫЯНАЛЬНА-КУЛЬТУРНАЯ ВОБРАЗНАСЦЬ

Аб'ект даследавання – сучасная беларуская літаратура.

Прадмет даследавання – мастацкая рэпрэзентацыя нацыянальнага характару беларусаў у сучаснай прозе, паэзіі, драматургіі, духоўныя асновы асобы сучасніка, новыя вобразатворчыя тэндэнцыі ў эпасе, лірыцы, драме.

Мэта работы – вызначэнне заканамернасцей мастацкай рэпрэзентацыі нацыянальнага характару беларусаў у сучаснай айчыннай літаратуры, традыцыйных і новых мадэляў беларускага нацыянальнага характару і іх дынамікі ў сучасным грамадстве; вылучэнне тыпалогіі герояў, створаных на аснове нацыянальных архетыпаў у сучаснай прозе: гістарычнай, ваеннай, вясковай, інтэлектуальнай; выяўленне спецыфікі мастацкай рэпрэзентацыі духоўных асноў асобы ў сучаснай лірыцы і драме.

Метады даследавання: апісальна-аналітычны, параўнальна-тыпалагічны, культурна-гістарычны.

У працэсе работы праводзіўся комплексны літаратуразнаўчы аналіз тэкстаў сучаснай беларускай літаратуры на гістарычнай аснове з элементамі псіхааналізу, суаднясенне мастацкага вопыту асобных аўтараў (у тым ліку і маладаследаваных, пісьменнікаў Віцебскага рэгіёну, Беласточчыны і інш.) з агульнымі вобразатворчымі і жанрава-стылявымі тэндэнцыямі літаратурнага працэсу.

У выніку даследавання ўстаноўлена, што спецыфіка мастацкай рэпрэзентацыі нацыянальнага характару знаходзіць ўвасабленне, у першую чаргу, у спосабах суб'ектнай арганізацыі твораў і ў тыпалогіі герояў, створаных аўтарам, вылучаны і ахарактарызаваны асноўныя тыпы характараў; доказана стылеўтваральная роля ў сучаснай лірыцы верлібраў Максіма Танка з акцэнтаванай нацыянальна маркіраванай паэтыкай; паказаны працэсы канцэптуалізацыі хрысціянства ў сучаснай літаратуры і новыя жанры духоўнай паэзіі; акрэслена спецыфіка драматургічнага героя ў адпаведнасці з сучаснымі тэндэнцыямі развіцця драмы.

Тэарэтычная і практычная значнасць дадзеных вывадаў заключаецца ў тым, што яны дазваляюць паглыбіць уяўленне пра спецыфіку мастацкай рэпрэзентацыі нацыянальнага характару ў сучаснай прозе і пераасэнсаваць адметнасць беларускай ментальнасці ў айчыннай паэзіі.

Эфектыўнасць атрыманых вынікаў звязана з тым, што яны могуць стаць метадалагічнай базай для далейшага даследавання сучаснай беларускай літаратуры.

ЗМЕСТ

	Уводзіны	6
	Асноўная частка	7
1	Навуковыя асновы паняцця "нацыянальны характар" і заканамернасці яго мастацкай рэпрэзентацыі	7
2	Адлюстраванне нацыянальнага характару ў беларускай прозе другой паловы XX – пачатку XXI стагоддзяў	20
3	Асноўныя заканамернасці ўвасаблення духоўных асноў нацыянальнага характару ў сучаснай паэзіі	27
4	Адлюстраванне нацыянальнага характару беларуса ў драматургіі	32
	Заключэнне	34
	Спіс выкарыстаных крыніц	38
	Бібліяграфія	40

УВОДЗІНЫ

Канцэптуальна значныя для беларускай літаратуры праблемы нацыянальнай спецыфікі прыгожага пісьменства, нацыянальнай ідэі, увасобленай у мастацкім слове, духоўных асноў нацыянальнага характару, якія абумоўліваюць яго трывалы, канстантны характар, не губляюць сваёй актуальнасці з часоў Я. Карскага, П. Шэйна, М. Доўнар-Запольскага, В. Ластоўскага, М. Гарэцкага, М. Багдановіча, І. Канчэўскага, А. Цвікевіча і да канца XX – пачатку XXI стагоддзя, калі адбываецца інтэнсіфікацыя вывучэння спецыфікі нацыянальнага характару і спосабаў яго рэпрэзентацыі ў мастацкім творы, пра што сведчаць работы У. Конана, Л. Гараніна, М. Тычыны, У. Гніламедава, А. Мельнікавай М. Ермаловіча, А. Грыцкевіча, І. Чароты, А. Яцкевіча, У. Навумовіча і інш.

Адна з найбольш вострых праблем сучаснасці – крызіс нацыянальнай, ментальнай самаідэнтыфікацыі, ідэнтычнасці (у анталагічным і аксіялагічным планах) – канцэптуальная праблема, якую актыўна даследуюць сучасныя навукоўцы. Посткаланіяльны свет разбурае не толькі метанаратывы, але і больш дробныя дыскурсы – можна сказаць, што ўсё цэласнае бясконца разбураецца. Цяперашняя эпоха як крызісная характарызуецца якраз гэтай праблематыкай: чалавек страчвае цэласнае ўяўленне пра свет і пра сябе. І тэарэтыкі посткаланіялізму, і літаратуразнаўцы (М. Фуко [1], І. П. Ільін [2], М. У. Тластанава [3], З. Бауман [4], М. Н. Эпштэйн [5], Т. І. Шамякіна [6] і інш.) адзначаюць, што асоба вымушана перажываць гэты свой стан татальнай памежнасці, гібрыднасці, падлегласці хвалям глабалізацыі, якія сціраюць пэўнасць паміж сваім і чужым. Разам з тым цэласнасць светаадчування і светаадлюстравання, душэўная гармонія і духоўная моц сучаснага чалавека застаюцца прыярытэтнымі каштоўнасцямі як у рэальным жыцці грамадства, так і ў мастацтве. Апошняе як мадэль жыцця заўсёды прэзентуе свайго творцу ў яго этнічнай, нацыянальнай пэўнасці.

У беларускай гуманітарнай навуцы вылучана пэўная сукупнасць вызначальных псіхалагічных якасцей, норм паводзін, станаў душы, спосабаў выражэння эмоцый, якія ў той ці іншай ступені з'яўляюцца канстантамі нацыянальнага характару беларуса на розных этапах сацыяльна-гістарычнага развіцця. Гэта вядомая беларуская талерантнасць, цярпімасць да тых, хто думае інакш, вітальнасць, антэізм (любоў да зямлі), вынослівасць і працавітасць, імкненне да культуры і адукацыі, перавага рацыянальнага над эмацыйным, патрыятызм, здольнасць да самаахвярнасці, непрыняцце прымусу над сабой. У літаратурнай спадчыне Я. Купалы, Я. Коласа, М. Гарэцкага сфарміраваліся тыпы герояў, якія жадалі «людзьмі звацца», а таксама інтэлігентаў-праўдашукальнікаў. Героі беларускай класічнай (і сучаснай)

літаратуры адрозніваюцца цеснай сувяззю з "малой радзімай", заклапочаны праблемай захавання нацыянальных духоўных каштоўнасцей.

Разам тым нацыянальны характар ў класічнай літаратуры не ўяўляецца ідэальным: пісьменнікі бачылі і некаторую інэртнасць, пакорнасць, празмерную даверлівасць і імкненне прыстасавацца да абставін.

Вызначэнне спецыфікі нацыянальнага характару ў сучаснай літаратуры, безумоўна, мае свае складанасці. Героі сучаснай літаратуры – гэта героі, якія належаць да розных сацыяльных слаёў грамадства, маюць розную прафесійную і гендарную прыналежнасць. Галерэя вобразаў у сучаснай літаратуры значна пашырылася. Тым актуальней бачыцца праблема выяўлення вызначальных асаблівасцей прадстаўнікоў нацыянальнай агульнасці, раскрыцця канстантных, архаічных, рысаў і новых сацыяльна-псіхалагічных асаблівасцей, што дазволіць выявіць эвалюцыю ўяўленняў пра нацыянальны характар у літаратурным працэсе некалькіх апошніх дзесяцігоддзяў.

Даследаванне спецыфікі мастацкай рэпрэзентацыі духоўных асноў нацыянальнага характару ў сучаснай літаратуры дазваляе паглыбіць уяўленні пра беларусаў як нацыю, пра аксіялагічны патэнцыял і выяўленчыя магчымасці беларускага прыгожага пісьменства.

Праблема характару ў мастацкім творы, якая канцэнтруе ў сабе ідэйную ўстаноўку аўтара, яго светапогляд і грамадска-эстэтычную значнасць твора, з'яўляецца адной з асноўных праблем літаратурназнаўства.

Беларускі нацыянальны характар, дастаткова поўна асэнсаваны ў сумежных навуковых дысцыплінах, у розных па родава-жанравых асаблівасцях мастацкіх творах мае сваё спецыфічнае ўвасабленне. У эпічным творы ён набывае эстэтычную пераканальнасць пры ўмове таленавітага выкарыстання сродкаў стварэння вобраза-персанажа (характарыстыка праз сюжэтнае дзеянне, мастацкі псіхалагізм, унутраныя маналогі, партрэт, мова героя, асаблівасці кампазіцыі і г.д.), вобраза наратара і аўтара.

Нацыянальны характар у драматургіі вызначаецца вострым дынамізмам, бо выяўляецца ў выключна канфліктных сітуацыях і мае адметныя сродкі стварэння вобраза (самахарактарыстыка праз дзеянне, падтэкст, аўтарскія рэмаркі і г.д.).

У сучаснай беларускай лірыцы ўсё большае пашырэнне набываюць ідэі прыярытэту агульначалавечых каштоўнасцей і разам з тым нацыянальнай самаідэнтыфікацыі беларусаў, духоўна-рэлігійная паэзія з адзнакамі шматканфесійнасці. Характар лірычнага героя ў беларускай паэзіі адрозніваецца скіраванасцю на асновы нацыянальнай культуры, на гістарычную спадчыну, фальклор.

Адзначаныя тэндэнцыі ў сучаснай літаратуры патрабуюць навуковага асэнсавання.

Мэтай навуковай работы з'яўляецца выяўленне заканамернасцей мастацкай рэпрэзентацыі нацыянальнага характару беларусаў у сучаснай айчыннай літаратуры.

Для дасягнення мэты даследавання вырашаліся наступныя задачы:

1. Выяўленне традыцыйных і новых мадэляў беларускага нацыянальнага характару ў сучаснай літаратуры і іх дынамікі ва ўмовах ўзаемаўплыву і ўзаемапранікнення розных прынцыпаў мастацкага абагульнення, класічнай і некласічнай эстэтыкі;

2. Вылучэнне тыпалогіі герояў, створаных на аснове нацыянальных архетыпаў у сучаснай прозе: гістарычнай, ваеннай, вясковай, інтэлектуальнай;

3. Вызначэнне спецыфікі мастацкай рэпрэзентацыі духоўных асноў характару ў сучаснай лірыцы і драме.

Навуковая навізна прапануемай навукова-даследчай работы заключаецца ў тым, у ёй што шляхам аналізу і асэнсавання новага фактычнага матэрыялу, які пакуль не ўваходзіць у шырокае навуковае выкарыстанне, сістэматызавана ўяўленне пра асаблівасці сучаснай рэпрэзентацыі нацыянальнага характару ў розных родах і жанрах літаратуры.

СПІС ВЫКАРЫСТАНЫХ КРЫНІЦ

1. Фуко, М. Слова и вещи: Археология гуманитарных наук / М. Фуко. – СПб. : A-cad, 1994. – 405 с.
2. Ильин, И. П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм / И. П. Ильин. – М. : Интрада, 1996. – 256 с.
3. Тлостанова, М. В. Жить никогда, писать ниоткуда. Постсоветская литература и эстетика транскультурации / М. В. Тлостанова. – М. : Едиториал УРСС, 2004. – 416 с.
4. Бауман, З. Глобализация. Последствия для человека и общества : пер. с англ. / З. Бауман. – М. : Весь Мир, 2004. – 188 с.
5. Эпштейн, М. Н. Постмодерн в русской литературе / М. Н. Эпштейн. – М. : Высш. шк., 2005. – 495 с.
6. Шамякіна, Т. І. Беларуская класічная літаратурная традыцыя і міфалогія / Т. І. Шамякіна. – Мінск : БДУ, 2001. – 238 с.
7. Пузырей А. Характер // Философский энциклопедический словарь. – Москва: Советская энциклопедия, 1989. – С. 723.
8. Тард, Г. Социальная логика / Г. Тард. – Санкт-Петербург: социально-психологический центр, 1996. – 554 с.
9. Крысько, В. Этнопсихология и межнациональные отношения. Курс лекций. – М.: Экзамен, 2002. – 448 с.
10. Чарота І. Пошук спрадвечнай існасці: Беларуская літаратура ХХ стагоддзя ў працэсах нацыянальнага самавызначэння/ І. Чарота. – Мінск: Навука і тэхніка, 1995. – 159 с.
11. Дубовік, А. І. Асаблівасці нацыянальнага характару беларусаў/ А. І. Дубовік// XXI век: актуальные проблемы исторической науки. Материалы Междунар. науч. конф, посвящ. 70-летию ист. фак. БГУ, Минск, 15-16 апреля 2004 г. – Минск: БГУ, 2004. – С. 203 – 205.
12. Мельнікаў, А. Характар і менталітэт беларусаў// Беларуская думка. – 2001. – № 6 . – С. 101 – 110.
13. Бутрамееў, У. Страсці па Аўдзею / У. Бутрамееў // Сучасная беларуская драматургія: Традыцыі і наватарства. – мінск: Сэр-Віт, 2003. – С. 381 – 420.
14. Хайдеггер, М. Разговор на просёлочной дороге: Сб. / Пер. с нем. – М.: Высш. школа, 1991. – 192 с.

15. Барадулін, Р. Et orbi omni / I свету ўсяму / Р. Барадулін. – Мінск: Рым-катал. парафія Св. Сымона і Св. Алены, 2016. – 680 с.
16. Анталогія беларускай паэзіі. У 3 т. Т. 3. Вершы і паэмы. – Мінск: Мастацкая літаратура, 1993. – 671 с.
17. Шпет, Г. Сочинения/ Г.Шпет. – М.: Правда, 1989. – 601 с.
18. Быкаў, В. Пакахай мяне, салдацік / В. Быкаў // Поўны збор твораў. У 14 т. Т. 2. Аповесці. – Мінск: Саюз беларускіх пісьменнікаў; Москва: Время, 2005. – С. 454 – 521.
19. Закон Республики Беларусь «О свободе совести и религиозных организациях». – Минск, 2002. – 24 с.
20. Михневич, О., Япринцев, В. Национальное самосознание как интегаративный признак нации. – Минск: Изд-во БГПУ, 2002. – 262 с.
21. Толчикова Л. Судьбы людские – судьбы народные. – Минск: Наука и техника, 1990. – 224 с.
22. Лейдерман, Н.Л. Современная русская литература : 1950 – 1990-е годы : учеб.пособие для студ. высш. учеб. заведений : в 2 т. / Н.Л. Лейдерман, М.Н. Липовецкий. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Издательский центр «Академия», 2006. – 2 т.
23. Сінькова, Л.Д. Беларуская проза XX стагоддзя : дынаміка жанравых структур : аўтарэф. дыс. ... д-ра. філал. навук : 10.01.01 / Л.Д. Сінькова ; БДУ. – Мінск, 1996. – 40 с.
24. Нефагина, Г.Л. Динамика стилевых течений в русской прозе 1980–90-х годов : автореф. дисс. ... д-ра. филол. наук : 10.01.02 / Г.Л. Нефагина ; БГУ. – Минск, 1999. – 35 с.
25. Корань, Л.Д. Беларуская проза XX стагоддзя : дынаміка жанравых структур / Л.Д. Корань. – Минск : ВПП «Новік», 1996. – 158 с.
26. Максімовіч, В.А. Беларускі мадэрнізм у славянскім кантэксце / В.А. Максімовіч // Мовазнаўства. Літаратуразнаўства. Фалькларыстыка : XIV Міжнар. з'езд славістаў (Охрыд, 2008): дакл. бел. дэлегацыі / рэд. А.А. Лукашанец. – Мн., 2008. – С. 253–266.

БІБЛІЯГРАФІЯ

Манаграфіі

1. Мастацкая рэпрэзентацыя духоўных асноў нацыянальнага характару ў сучаснай беларускай літаратуры: манаграфія / Т.У. Аляксеева, Т.А. Дубоўская, А.У. Крыклівец, А.У. Русецкі, В.І. Русілка, І.В. Саматой, В.Ф. Сянькова, В.І. Уткевіч; пад агул. рэд.В.І. Русілкі, В.В. Лапацінскай. – Віцебск: ВДУ імя П. М. Машэрава, 2018. – 172 с.
2. Русецкий, А.В. Уроженцы Витебщины в художественной культуре стран ближнего и дальнего зарубежья: новые имена / А.В. Русецкий, Ю.А. Русецкий – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2016. – 131 с.
3. Русецкі, А.У. Мастацкая культура Віцебшчыны (Паазер'е, Падзвінне, Верхняе Падняпроўе): На шляху да новых творчых здабыткаў: манаграфія / А.У. Русецкі, Ю.А. Русецкі. – Віцебск: ВДУ імя П.М. Машэрава, 2018. – 328 с.
4. Русецкий, А. В. Созидательный и гуманистический потенциал белорусской национальной идеи: монография / А. В. Русецкий, Л. А. Гащенко. – Витебск: ВГУ имени П. М. Машерова, 2018. – 202 с.
5. Русецкий, А.В. Жизнеутверждающее слово. Уроженцы Витебщины в белорусской советской литературе (1924 – 1991). В 4-х ч. Ч.1. / А.В. Русецкий, Ю.А. Русецкий – Витебск: ВГУ имени П. М. Машерова, 2018. – 174 с.

Падручнікі і вучэбныя дапаможнікі

1. Беларуская літаратура: вучэб. дапам. для 8-га кл. устаноў агульн. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / М.А. Лазарук, В.І. Русілка, І.М. Слесарава, І.У. Рэпенка. – Мінск: Нац. ін-т адукацыі, 2018. – 304 с.
2. Фольклористика. Мифология. Литература: сборник учебно-методических комплексов по дисциплинам: "Фольклористика", "Устное народное творчество", "Общая мифология", "Славянская мифология", "Мифология романо-германских народов", "Актуальные проблемы литературоведения"/ сост.:О.В. Лапатинская [и др.]; – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2017. – С. 146 с.
3. Лапатинская, О.В. Введение в литературоведение: методические рекомендации / О.В. Лапатинская. – ВГУ имени П.М. Машерова, 2016. – 51 с.
4. Придвинские зори: учебное издание / сост.: Е.В. Крикливец, О.И. Русилко. – Витебск : ВГУ имени П.М. Машерова, 2016. – 50 с.

Зборнік навуковых артыкулаў*

1. Аксиологический диапазон художественной литературы: сборник научных статей / сост. В.Ю. Боровко [и др.]; под науч. Ред. В.Ю. Боровко, О.В. Лапатинской. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2017. – 383 с.

*сумесна з аўтарскім калектывам падзадання "Беларуская літаратура як дэтэрмінант і адлюстраванне духоўнага развіцця грамадства: аксіялагічны патэнцыял, эстэтычная ідэнтычнасць" (№ 20160349 ад 16.03.2016), навуковы кіраўнік В.Ю. Бароўка, доктар філалагічных навук, прафесар.

Даведнік

1. Русецкі, А.У. Маленькі Віцебскі гісторыка-культурны слоўнік: у дапамогу работнікам віцебскіх дзіцячых дашкольных устаноў і настаўнікам пачатковых класаў / А.У. Русецкі – Віцебск: ВДУ імя П.М. Машэрава, 2017. – 79 с.

Навуковыя артыкулы і даклады

1. Аляксеева, Т.У. Мастацкае асэнсаванне вобраза Францыска Скарыны ў драматургіі Алеся Петрашкевіча / Т.У. Аляксеева // Віцебскі край : матэрыялы III Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі, прысвечанай 500-годдзю беларускага кнігадрукавання, 23 лістапада 2017 г., Віцебск / Галоўнае ўпраўленне ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Віцебскага аблвыканкама, Дзяржаўная ўстанова «Віцебская абласная бібліятэка імя У. І. Леніна», Установа культуры «Віцебскі абласны краязнаўчы музей», Установа адукацыі «Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П. М. Машэрава», кафедра гісторыі Беларусі ; рэдкал.: Т. М. Адамян (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2018. – С. 153 – 156.
2. Аляксеева, Т.У. Спецыфіка мастацкай рэпрэзентацыі маральна-духоўных асноў нацыянальнага характару ў драматургіі У. Караткевіча / Т.У. Аляксеева // Наука – образованию, производству, экономике: материалы XXIII (70) Региональной научно-практической конференции преподавателей, научных сотрудников и аспирантов, Витебск, 15 февраля 2018 г. : в 2 т. / Вит. гос. ун-т ; редкол.: И.М. Прищепа (гл. ред.) [и др.]. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2018. – Т. 1. – С. 111–113.
3. Аляксеева, Т.У. Спосабы адлюстравання нацыянальнага характару ў драматургіі Фёдара Палачаніна / Т.У.Аляксеева // Аксиологический диапазон художественной литературы: сборник научных статей / сост. В.Ю. Боровко [и др.]; под науч. Ред. В.Ю. Боровко, О.В. Лапатинской. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2017. – С. 259 – 262.
4. Аляксеева, Т.У. Фальклор у драматургіі Фёдара Палачаніна / Т.У. Аляксеева // Віцебскі край: матэрыялы II Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі, прысвечанай

385-годдзю выхаду ў свет “Буквара” Спірыдона Собаля, 24 лістапада 2016 г., Віцебск / Галоўнае ўпраўленне ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Віцебскага аблвыканкама, Дзяржаўная ўстанова «Віцебская абласная бібліятэка імя У. І. Леніна», Установа культуры «Віцебскі абласны краязнаўчы музей», Установа вышэйшай адукацыі «Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П. М. Машэрава», Кафедра гісторыі Беларусі ; рэдкал.: Т. М. Адамян (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : Нацыянальная бібліятэка Беларусі, 2017. – Т. 2. – С. 150 –154.

5. Аляксеева, Т.У. Фальклор у драматургіі Фёдара Палачаніна і Уладзіміра Караткевіча / Т.У.Аляксеева // Наука – образованию, производству, экономике: Материалы XXII (69) Региональной научно-практической конференции преподавателей, научных сотрудников и аспирантов, Витебск, 9 – 10 февраля 2017 г.: в 2.т. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2017. – Т. 1. – С. 99 –101.

6. Бардзюкова, М.В. Педагагічная каштоўнасць паэзіі У. Караткевіча / М.В. Бардзюкова, В.І.Русілка // Молодость. Интеллект. Инициатива: материалы IV Международной научно-практической конференции студентов и магистрантов, Витебск, 29 апреля 2016 года / Вит. гос. ун-т; редкол.: И.М. Прищепа (гл. ред.) [и др.] – Витебск : ВГУ имени П. М. Машерова, 2016. – С. 168 – 169.

7. Гаўрыленка, Ю.М. Жанр паэмы ў творчасці Я. Янішчыц / Ю.М. Гаўрыленка, В.І.Русілка // Молодость. Интеллект. Инициатива: материалы IV Международной научно-практической конференции студентов и магистрантов, Витебск, 29 апреля 2016 года / Вит. гос. ун-т; редкол.: И.М. Прищепа (гл. ред.) [и др.] – Витебск : ВГУ имени П. М. Машерова, 2016. – С. 182 – 183.

8. Дубоўская, Т. А. «Каб дождж дагаджаў вершаказу, а Regen гутарыў gern з вершасловам...» : Гутарка Алеся Разанава з Таццянай Дубоўскай / Т. А. Дубоўская // Невядомая велічыня : гутаркі, артыкулы, згадкі / А. Разанаў. – Мінск: Логвінаў, 2017. – С. 186 – 194.

9. Дубоўская, Т. А. Адметнасць беларускага верлібра ў кантэксце сусветнай паэзіі / Т. А. Дубоўская // Содружество наук. Барановичи-2017 : материалы XIII Междунар. науч.-практ. конф. молодых исследователей, Барановичи, 18-19 мая 2017г. / М-во образования Респ. Беларусь, Баранович. гос. ун-т ; редкол.: А. В. Никишова (гл. ред.), И. Я. Тучина (отв. ред.) [и др.]. – Барановичи, 2017. – С. 115 – 116.

10. Дубоўская, Т. А. Гісторыка-культурны аспект у свабодных вершах Уладзіміра Арлова / Т. А. Дубоўская // Ратуша: літ. альманах / пад рэд. А.Федарэнкі – Вып. 2. – Мінск: Кнігазбор, 2016.– С. 146 – 147.

11. Дубоўская, Т. А. Гісторыка-культурны аспект у свабодных вершах Уладзіміра Арлова / Т. А. Дубоўская // Ратуша: літ. альманах / пад рэд. А.Федарэнкі – Кнігазбор: 2016.– Вып. 2. – С. 146 – 147.

12. Дубоўская, Т. А. Канцэпцыя нацыянальнага ў верлібрах Уладзіміра Арлова / Т. А. Дубоўская // Віцебскі край : матэрыялы III Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі, прысвечанай 500-годдзю беларускага кнігадрукавання, 23 лістапада 2017 г., Віцебск / Галоўнае ўпраўленне ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Віцебскага аблвыканкама, Дзяржаўная ўстанова «Віцебская абласная бібліятэка імя У. І. Леніна», Установа культуры «Віцебскі абласны краязнаўчы музей», Установа адукацыі «Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П. М. Машэрава», кафедра гісторыі Беларусі ; рэдкал.: Т. М. Адамян (гал. рэд.) [і інш.]. – С. 150 –154.

13. Дубоўская, Т. А. Канцэпцыя нацыянальнага ў верлібрах Уладзіміра Арлова / Т. А. Дубоўская // Віцебскі край : матэрыялы III Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі, прысвечанай 500-годдзю беларускага кнігадрукавання, 23 лістапада 2017 г., Віцебск / Галоўнае ўпраўленне ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Віцебскага аблвыканкама, Дзяржаўная ўстанова «Віцебская абласная бібліятэка імя У. І. Леніна», Установа культуры «Віцебскі абласны краязнаўчы музей», Установа адукацыі «Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П. М. Машэрава», кафедра гісторыі Беларусі ; рэдкал.: Т. М. Адамян (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2018. – С. 168 – 171.

14. Дубоўская, Т. А. Сацыялагічная школа / Т.А. Дубоўская // Метадалогія літаратуразнаўчых даследаванняў: вучэб.-метад. матэрыялы для магістрантаў філал. фак. / Л.Д. Сінькова [і інш.] ; пад рэд. Л. Д. Сіньковай. – Мінск: БДУ, 2016. – С. 36 – 45.

15. Дубоўская, Т. А. Творчы вітраж Стасі Наркевіч / Т. А. Дубоўская // Ратуша: літ. альманах / пад рэд. А. Спрытніч. – Кнігазбор : 2018. – Вып. 4. – С. 155 – 158.

16. Дубоўская, Т. А. Трансфармацыя нацыянальна-культурнага зместу верлібраў Максіма Танка пры перакладзе з беларускай на рускую мову/ Т. А. Дубоўская // Дзясятыя Танкаўскія чытанні (да Года культуры ў Беларусі): зб. навук. артыкулаў / рэдкал.: В.Д. Старычонак, І.М. Гоўзіч, Н.В. Заяц; адк. рэд. В.Д. Старычонак. – Мінск: БДПУ, 2016. – С. 112 – 116.

17. Іванова, К.А. Тэма гістарычнай памяці ў творчасці Ф. Сіўко / К.А. Іванова // Маладосць. Інтэлект. Ініцыятыва: матэрыялы V Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі студэнтаў і магістрантаў, Віцебск, 21 красавіка 2017 г. / УА "ВДУ імя П.М. Машэрава"; рэдкал.: І.М. Прышчэпа (гал. рэд.) [і інш.]. – Віцебск, 2017. – С. 192 –193.

18. Крикливец, Е.В. Жанр повести в контексте стилевой трансформации русской и белорусской модернистской прозы последней трети XX века / Е.В. Крикливец // Вестник

Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки. – 2018. – № 10. – С. 14–19.

19. Крикливец, Е.В. Жанровая модификация реалистической повести второй половины XX века (на примере произведений В. Астафьева и И. Пташникова) / Е.В. Крикливец // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки. – 2016. – № 2. – С. 100–104.

20. Крикливец, Е.В. Жанрово-стилевая модификация русской и белорусской реалистической повести в контексте «деревенской прозы» / Е.В. Крикливец // Ученые записки УО «ВГУ им. П.М. Машерова» : сборник научных трудов. – Витебск : ВГУ имени П.М. Машерова, 2017. – Т. 23. – С. 162–166

21. Крикливец, Е.В. Жанрово-стилевая модификация русской и белорусской военной повести второй половины XX века / Е.В. Крикливец // Эхо войны в творчестве современных русских и русскоязычных писателей: сборник докладов международной литературной научно-практической конференции. – Минск: Литературный свет, 2018. – С. 89–98.

22. Крикливец, Е.В. Мотив метаморфозы как жанрообразующий фактор плутовского романа / Е.В. Крикливец, Л.О. Петухова // Вестник Владимирского государственного университета имени Александра Григорьевича и Николая Григорьевича Столетовых. Социальные и гуманитарные науки. – 2016. – № 8. – С. 55–61.

23. Крикливец, Е.В. Неомифологизм в русской и белорусской прозе второй половины XX века: национальное своеобразие / Е.В. Крикливец // Русский традиционализм: история, идеология, поэтика, литературная рефлексия. Серия Универсалии культуры. Вып. VII : монография / отв. ред. Н.В. Ковтун. — М. : ФЛИНТА : Наука, 2016. – С. 267–280.

24. Крикливец, Е.В. Особенности художественного осмысления военных событий в повестях В. Астафьева и В. Быкова / Е.В. Крикливец //Запечатленная Победа: ключевые образы, концепты,идеологемы (Литературные события и феномены XX века). Материалы Международной конференции, посвящённой 70-летию окончания Второй мировой войны Институт русской литературы РАН (Пушкинский Дом), Воронежский университет. – Санкт-Петербург – Воронеж, 2016. – С. 162–165.

25. Крикливец, Е.В. Повести В. Распутина в контексте стилевой модификации русской и белорусской реалистической прозы второй половины XX века / Е.В. Крикливец // Валентин Распутин. Правда памяти: материалы Всерос. конф., посвящ. 80-летию со дня рождения писателя. Иркутск, 28 сент. – 2 окт. 2017 г. / [отв. ред. В.Я. Иванов]. – Иркутск: Изд-во ИГУ, 2018. – С. 226–234.

26. Крикливец, Е.В. Повесть-антиутопия в русской и белорусской прозе второй половины XX века / Е.В. Крикливец // Русский язык и литература. – 2018. – № 7. – С. 60–64.

27. Крикливец, Е.В. Причины жанрово-стилевой модификации повести в русской и белорусской прозе второй половины XX века / Е.В. Крикливец // Романовские чтения: сборник статей международной научной конференции / под общ.ред. А.С. Мельниковой. – Могилев: МГУ имени А.А. Кулешова, 2017. – С. 198–199.

28. Крикливец, Е.В. Рецепция фольклорно-мифологических традиций в прозе русских и белорусских писателей второй половины XX века / Е.В. Крикливец // Наука – образованию, производству, экономике: материалы XXI(68) Региональной научно-практической конференции преподавателей, научных сотрудников и аспирантов, Витебск, 10–11 февраля 2016 г. / Вит.гос. ун-т; редкол.:И.М. Прищепа (гл. ред.) [и др.]. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2016. – Т. 1. – С. 212–214.

29. Крикливец, Е.В. Русская и белорусская военная повесть второй половины XX века: жанровая модификация и особенности репрезентации героя / Е.В. Крикливец // Аксиологический диапазон художественной литературы: сборник научных статей / сост.: В.Ю. Боровко [и др.]; под науч. ред. В.Ю. Боровко, О.В. Лапатинской. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2017. – С. 212–215.

30. Крикливец, Е.В. Социально-психологическая повесть в русской и белорусской прозе второй половины XX века / Е.В. Крикливец // Ученые записки УО «ВГУ им. П.М. Машерова» : сборник научных трудов. – Витебск : ВГУ имени П.М. Машерова, 2018. – Т. 27.

31. Крикливец, Е.В. Способы субъектной организации русской и белорусской модернистской повести второй половины XX века / Е.В. Крикливец // Вестник Могилевского государственного университета имени А.А. Кулешова. Серия А. Гуманитарные науки – 2018. – № 2 (52). – С. 94–97.

32. Крикливец, Е.В. Стилевые течения в русской и белорусской модернистской литературе второй половины XX века (на примере жанра повести) / Е.В. Крикливец // Ученые записки УО «ВГУ им. П.М. Машерова» : сборник научных трудов. – Витебск : ВГУ имени П.М. Машерова, 2018. – Т. 26. – С. 177–183.

33. Крикливец, Е.В. Субъектная организация и типология героев в русской и белорусской модернистской повести второй половины XX века / Е.В. Крикливец // Вестник Белорусского государственного университета. – 2018.

34. Крикливец, Е.В. Типология героев в русской и белорусской повести второй половины XX века (на материале «деревенской» и «городской прозы» / Е.В. Крикливец // Русский язык и литература. – 2017. – № 7. – С. 60–64.

35. Крикливец, Е.В. Фольклорно-мифологические мотивы в русской и белорусской модернистской повести второй половины XX века / Е.В. Крикливец // Наука – образованию, производству, экономике: материалы XXIII (70) Региональной научно-практической

конференции преподавателей, научных сотрудников и аспирантов, Витебск, 15 февраля 2018 г. : в 2 т. / Вит. гос. ун-т ; редкол.: И.М. Прищепа (гл. ред.) [и др.]. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2018. – Т. 1. – С. 165 – 166.

36. Крыклівец, А.У. Жанрава-стылёвая мадыфікацыя аповесці ў беларускай прозе апошняй трэці XX стагоддзя / А.У. Крыклівец // Полымя. – 2018. – № 7. – С. 124–129.

37. Крыклівец, А.У., Воранава, І.С. Засталася душа яго тут… / А.У. Крыклівец, І.С. Воранава // Полымя. – 2018. – № 6. – С. 83–85.

38. Лапацінская, В.В. Ваеннае мінулае ў творчасці А. Адамовіча і Г. Бёля / В.В. Лапацінская // Материалы XXIII (70) Региональной научно-практической конференции преподавателей, научных сотрудников и аспирантов “Наука – образованию, производству, экономике”. Витебск, 15 февраля 2018 г. / Вит. гос. ун-т ; редкол.: И.М.Прищепа (отв. ред.) [и др.]. – Витебск : ВГУ имени П.М. Машерова, 2018. – Т.1. – С. 168 – 170.

39. Русецкий, А.В. Независимость как основное звено белорусской национальной идеи / А.В. Русецкий – Белая вежа – 2017. – № 6. – С. 9 –14.

40. Русецкі, А. У. Паэтычна-празаічнае слова Янкі Сіпакова аб беларуска-славянскім характары / А.У. Русецкі // Аксиологический диапазон художественной литературы:сборник научных статей / сост.:В. Ю. Боровко[и др.].; под научн. ред. В.Ю. Боровко, О.В. Лапатинской. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2017. – С.296 – 299.

41. Русілка, В.І. Беларус ва ўмовах рэвалюцыі 1917 года і грамадзянскай вайны ў мастацкай рэпрэзентацыі У. Гніламёдава / В.І. Русілка // Великая Российская революция 1917 года в истории и судьбах народов и регионов России, Беларуси, Европы и мира в контексте исторических реалий XX – начала XXI века: материалы междунар. науч. конфер., Витебск – Псков, 27 февраля – 3 марта 2017 г. / Витеб. гос. ун-т : редкол: А.В. Егоров (гл. ред.) [и др.]. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2017. – С. 330 – 333.

42. Русілка, В.І. Беларускі нацыянальны характар у рамане У. Гніламёдава "Вайна" В.І. Русілка // Наука – образованию, производству, экономике : материалы XXII(69) Регион. науч.-практ. конференции преподавателей, науч. сотрудников и аспирантов, Витебск, 9 – 10 февраля 2017 г. : в 2 т. Витебск : ВГУ имени П. М. Машерова, 2017. – Т. 1. – С. 161 – 162.

43. Русілка, В.І. Духоўна-маральныя асновы лірычнага характару ў паэзіі В.Коўтун / В.І. Русілка // Беларуская літаратура ў культурнай прасторы сучаснага грамадства : матэрыялы Міжнароднай навуковай канферэнцыі да 120-годдзя з дня нараджэння Кандрата Крапівы, (Мінск, 3 – 4 сакавіка 2016 г.) / Цэнтр даследаванняў бел. культуры, мовы і літ. Нац. акадэміі навук Беларусі. – Мінск : Права і эканоміка, 2016. – С. 283 – 285.

44. Русілка, В.І. Мастацкае асэнсаванне характару беларусаў у рамане У. Гніламедава “Пасля вайны” / В.І. Русілка // Аксиологический диапазон художественной

литературы:сборник научных статей / сост.:В. Ю. Боровко[и др.].; под научн. ред. В.Ю. Боровко, О.В. Лапатинской. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2017. – С. 299 – 302.

45. Русілка, В.І. Мастацкае асэнсаванне характару беларусаў у рамане У. Гніламёдава “Пасля вайны” / В.І.Русілка // Роднае слова. – 2017. – № 12. – С. 15 – 17.

46. Русілка, В.І. Мастацкая актуалізацыя асноў духоўнасці: кніга перастварэнняў “Францыск Скарына. Маем найбольшае самі” Алеся Разанава / В.І. Русілка, В.І. Уткевіч // Ученые записки УО «ВГУ им. П.М. Машерова» : сборник научных трудов. Вып. 24. – Витебск : ВГУ имени П.М. Машерова, 2017. – С. 12 – 18.

47. Русілка, В.І. Мастацкая рэпрэзентацыя беларускага нацыянальнага характару ў прозе У. Гніламедава / В.І. Русілка // Наука – образованию, производству, экономике: материалы XXI(68) Региональной научно-практической конференции преподавателей, научных сотрудников и аспирантов, Витебск, 10–11 февраля 2016 г. / Вит.гос. ун-т; редкол.: И.М. Прищепа (гл. ред.) [и др.]. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2016. – Т. 1. – С. 153 – 155.

48. Русілка, В.І. Мастацкая рэпрэзентацыя вобраза Элізы Ажэшкі ў паэме Любові Русілкі “Зямлі і людзям”/ В.І. Русілка // Дзясятыя Танкаўскія чытанні (да Года культуры ў Беларусі): зб. навук. артыкулаў / Беларус. дзярж. пед. ун-т імя М. Танка; рэдкал.: В.Д. Старычонак, І.М. Гоўзіч, Н.В. Заяц; адк. рэд.В.Д. Старычонак.– Мінск: БДПУ, 2016.– С. 299 – 303.

49. Русілка, В.І. Мастацкая рэпрэзентацыя вобраза Элізы Ажэшкі ў сучаснай беларускай паэзіі / В.І.Русілка // Беларуска-польскія культурна-моўныя ўзаемадачыненні: ад гісторыі да сучаснасці : зб. навук. арт. / Нац. акад. навук Беларусі, Цэнтр даслед. беларус. культ., мовы і літ-ры, Ін-т мовазнаўства імя Якуба Коласа / навук. рэд. В. М. Курцова, Н. А. Снігірова. – Мінск : Беларуская навука, 2016. – С. 442 – 449.

50. Русілка, В.І. Мастацкая рэпрэзентацыя духоўных асноў спадчыны Ф. Скарыны ў кнізе “Маем найбольшае самі” А. Разанава / В.І. Русілка // Франциск Скорина и его время : 500-летие белорусского и восточно-славянского книгопечатания : мат. Международной научной конференции, Минск, 30 ноября – 2 декабря 2017 г. / Сост. Е.И. Богдан: Национальная академия наук Беларуси; Отделение гуманитарных наук и искусств НАН Беларуси; Центр исследований белорусской культуры, языка и литературы НАН Беларуси; Институт литературоведения имени Янки Купалы; Межгосударственный фонд гуманитарного сотрудничества государств- участников Содружества Независимых Государств. – Минск : Право и экономика, 2017. – С. 231 – 235.

51. Русілка, В.І. Новае ў літаратуразнаўстве, або Пяць прычын, каб набыць і прачытаць гэтую кнігу/ В.І. Русілка. – http://www.adu.by/ru/glavnaya-stranitsa.html – дата доступу 29.12. 2018.

52. Русілка, В.І. Спецыфіка працы па падручніку новага пакалення “Беларуская літаратура. 8 клас” / В.І. Русілка // Навукова- метадычная думка на Беларусі : матэрыялы рэгіян.. навук.- практ. канферэнцыі, прысвечанай 100-годдзю “Беларускай граматыкі для школ” Б.Тарашкевіча, Віцебск, 5 снежня 2018 г: пад агульн.. рэд. Г.А. Арцямёнка. – Віцебск: ВДУ імя П.М. Машэрава, 2018. – С. 200 – 203.

53. Русілка, В.І. Сучасны падручнік па літаратуры: традыцыйнае і новае / В.І. Русілка // Учебная книга в системе филологического образования: сборник статей / Витеб. гос. ун-т: редкол.: С.В. Николаенко (гл. ред.) [и др.].: под общ. ред. С.В. Николаенко. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2018. – С. 99 – 102.

54. Русілка, Вольга. Мастацкая рэпрэзентацыя вобраза Элізы Ажэшкі ў сучаснай беларускай паэзіі / Вольга Русілка // Bialorutenika bialostocka.– Bialystok, 2017. – Т. 9. – С. 75 – 87.

55. Русілка, Вольга. Мастацкая рэпрэзентацыя вобраза Элізы Ажэшкі ў сучаснай беларускай паэзіі / Вольга Русілка // Роднае слова. – 2018. – № 2. – С. 20 – 23.

56. Саматой, І.В. “Чалавек нараджаецца зоркаю” (творчы партрэт Анатоля Канапелькі) / І.В. Саматой // Ратуша: літ. альманах / пад рэд. А.Федарэнкі – Вып. 2. – Мінск: Кнігазбор, 2016. – С. 148 – 155.

57. Саматой, І.В. “Я прад музай ніхто: адзін з тысяч яе жаніхоў...” Штрыхі да творчага партрэта Міхася Райчонка // Дзеяслоў. – 2017. – №4. – С. 242 – 244.

58. Саматой, І.В. Ваенная лірыка Анатоля Вялюгіна / І.В.Саматой // Беларуская літаратура ў культурнай прасторы сучаснага грамадства : матэрыялы Міжнароднай навуковай канферэнцыі да 120-годдзя з дня нараджэння Кандрата Крапівы, (Мінск, 3 – 4 сакавіка 2016 г.) / Цэнтр даследаванняў бел. культуры, мовы і літ. Нац. акадэміі навук Беларусі. – Мінск : Права і эканоміка, 2016.– С. 271 – 272.

59. Саматой, І.В. Гумарыстычная паэзія Уладзіміра Папковіча / І.В. Саматой //Наука – образованию, производству, экономике: Материалы XXII (69) Региональной научно-практической конференции преподавателей, научных сотрудников и аспирантов, Витебск, 9 – 10 февраля 2017 г.: в 2.т. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2017. – Т. 1.– С. 163 –165.

60. Саматой, І.В. Лірыка Яна Чыквіна: анталагічны і эстэтычны дыскурс / І.В. Саматой // Białorutenistyka Białostocka. – 2016. – Т. 8. – С.159 –174.

61. Саматой, І.В. Літаратурныя постаці Гарадоччыны: Уладзімір Скарынкін / І.В Саматой // Экологическая культура и охрана окружающей среды: II Дорофеевские чтения: материалы Международной науч.-практ. конференции/ Витеб. гос. ун-т ; редкол.: И. М. Прищепа (отв. ред.) [и др.] – Витебск : ВГУ имени П. М. Машерова, 2016. – С. 177 – 179.

62. Саматой, І.В. Мастацкі вобраз Віцебшчыны ў паэзіі Еўдакіі Лось / І. В. Саматой // Наука – образованию, производству, экономике: материалы XXI(68) Региональной научно-практической конференции преподавателей, научных сотрудников и аспирантов, Витебск, 10–11 февраля 2016 г. / Вит. гос. ун-т; редкол.: И.М. Прищепа (гл. ред.) [и др.]. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2016. – Т. 1. – С.155 – 157.

63. Саматой, І.В. Нацыянальны характар беларуса ў творчасці Сакрата Яновіча /І.В. Саматой // Аксиологический диапазон художественной литературы:сборник научных статей / сост.:В. Ю. Боровко[и др.].; под научн. ред. В.Ю. Боровко, О.В. Лапатинской. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2017. – С.302 – 305.

64. Саматой, І.В. Праявы камізму ў творчасці Уладзіміра Папковіча // І.В. Саматой // Ратуша: літ. альманах / пад рэд. А. Спрытніч. – Кнігазбор : 2018. – Вып. 4. – С. 159 – 162.

65. Саматой, І.В. Тэматычна-вобразны свет паэзіі Уладзіміра Папковіча // Наука – образованию, производству, экономике: материалы XXIII (70) Региональной научно-практической конференции преподавателей, научных сотрудников и аспирантов, Витебск, 15 февраля 2018 г. : в 2 т. / Вит. гос. ун-т ; редкол.: И.М. Прищепа (гл. ред.) [и др.]. – Витебск: ВГУ имени П.М. Машерова, 2018. – Т. 1. – С.178 – 180.

66. Уткевич, О. И. Аксиологические основы нравственного выбора молодежи в условиях современного информационного общества // Духовные основы славянского мира и революция 1917 г. в России : сб. матер. Международного церковно-общественного и научно-просветительского форума. 8-9 ноября 2017 г. – г. Москва, 30 ноября – 1 декабря 2017 г. – Москва: Книжный мир, 2017. – С. 211 – 215.

67. Уткевич, О. И. Национальный характер на фоне революции в повести М. Горецкого «Две души» //Революции в отечественной и мировой истории: к 100-летия российских революций 1917 года: матер. междунар. науч. конф. Санкт-Петербург, 14 апреля 2017 г. – СПб.: ФГБОУВО "СПбГУПДТ", 2017. – С. 397 – 400.

68. Уткевич, О. И. Преподавание философии как способ формирования национального мышления студенческой молодежи // Гуманитарные науки в современном вузе как основа межкультурного взаимодействия: матер. междунар. науч. конф. Санкт-Петербург, 10 декабря 2018 г./ под ред. С. И. Бугашева, А. С. Минина – СПб.: ФГБОУВО "СПбГУПДТ", 2018.

69. Уткевич, О. И. Современная парадигма нравственного воспитания / О. И. Уткевич // Материалы докладов 51-й Международной научно-технической конференции преподавателей и студентов УО «ВГТУ» Витебск, апрель 2018 г. В 2 т. – Т. 1. – С. 22 – 24.

70. Уткевіч, В. І. Жанр малітвы ў беларускай паэзіі XX ст.: трансфармацыя матываў // Рэспубліканскія купалаўскія чытанні (з нагоды 77-годдзя Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы і 135-годдзя з дня нараджэння народнага паэта Беларусі Янкі

Купалы, 24 лістапада, г. Гродна): зборнік артыкулаў. – Гродна : ГрДУ імя Янкі Купалы, 2017. – С. 73 –78.
71. Уткевіч, В. І. Светапогляд беларуса праз біблейскія рэмінісцэнцыі Р. Барадуліна // Аксиологический диапазон художественной литературы: сборник научных статей. – Витебск: ВГУ имени П. М. Машерова, 2017. – С. 312 – 315.